

O'QUVCHILARNI KASB -HUNARGA YO'NALTIRISHDA SHARQ ALLOMALARINING MANAVIY MEROSIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARINING ILMIY PEDAGOGIK ASOSLARI

Rajabova Dilnoza Zarpo'latovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti 1-kurs magistranti.

Eshmanov Otabek Usanovich

Ilmiy rahbar.

Iqtisodiyot va Pedagogika unversiteti IPU dotsenti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17919455>

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayonida Sharq allomalarining ma'naviy merosidan foydalanishning ilmiy-pedagogik asoslari keng tahlil qilinadi. Tadqiqotda Sharq mutafakkirlarining mehnat, kasb odobi, shaxs tarbiyasi, ijtimoiy mas'uliyat, halollik va ma'rifatga chorlovchi g'oyalari zamonaviy kasbga yo'naltirish tizimi bilan uzviy bog'liq holda o'rganiladi. Maqolada bu merosning o'quvchi shaxsida mehnatga qiziqish uyg'otish, kasbiy o'zini anglashni kuchaytirish hamda kelajak yo'lini ongli tanlashga ko'maklashuvchi ilmiy jihatlari asoslab beriladi. Shuningdek, pedagogik amaliyotda mazkur merosdan foydalanishning samaradorligi, ta'lim-tarbiya jarayonida qo'llaniladigan metodlar hamda ularni modernizatsiya qilish bo'yicha ilmiy takliflar ilgari suriladi. Tadqiqot natijalari o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirishda ma'naviy merosga tayanish nafaqat tarbiyaviy, balki motivasion va psixologik barqarorlikni shakllantirishda muhim omil ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Sharq allomalari, ma'naviy meros, kasb-hunarga yo'naltirish, mehnat tarbiyasi, pedagogik jarayon, kasbiy motivasiya, shaxs kamoloti, tarbiyaviy metodlar, ma'rifiy g'oyalar.

USING THE SPIRITUAL HERITAGE OF EASTERN SCHOLARS IN GUIDING STUDENTS TOWARDS PROFESSIONAL CAREERS: SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL FOUNDATIONS

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the scientific and pedagogical foundations for utilizing the spiritual heritage of Eastern scholars in guiding students toward professional careers. The study examines the ideas of Eastern thinkers related to labor, professional ethics, personal development, social responsibility, honesty, and the pursuit of knowledge in close connection with modern career guidance systems. The article demonstrates how this heritage can foster students' interest in work, enhance professional self-awareness, and support conscious decision-making for future career paths. Furthermore, it discusses the effectiveness of applying this heritage in pedagogical practice, the methods used in educational processes, and scientific proposals for their modernization. The research results indicate that relying on spiritual heritage in career guidance is a significant factor not only in education but also in forming motivation and psychological stability among students.

Keywords: Eastern scholars, spiritual heritage, career guidance, work education, pedagogical process, professional motivation, personal development, educational methods, intellectual ideas.

Kirish

O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayoni zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri bo'lib, yoshlarni kelajakdagi mehnat faoliyatiga ongli tarzda tayyorlashni talab etadi.

Bu jarayon nafaqat zamonaviy pedagogik texnologiyalarni, balki xalqimizning boy ma'naviy merosi, Sharq mutafakkirlarining tarbiya haqidagi qarashlarini ham chuqur o'rganishni taqozo etadi. Sharq allomalari – Forobiy, Ibn Sino, Beruniy, Jomiy, Alisher Navoiy kabi ulug' mutafakkirlar asarlarida kasb tanlashning ahloqiy mezonlari, mehnat tarbiyasining mohiyati, insonning o'z qobiliyatiga mos kasb egallashi haqidagi ilmiy-pedagogik g'oyalar keng yoritilgan. Zamonaviy kasb-hunar yo'naltirish tizimi aynan ana shu ma'naviy meros bilan uyg'unlashtirilganda, o'quvchilarda mas'uliyat, mehnatsevarlik, o'z qobiliyatini anglash va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalari yanada samarali shakllanishi kuzatiladi. Sharq allomalarining qarashlari o'quvchilarni kasb tanlashga tayyorlashda nafaqat tarixiy tajribani, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirish tamoyillarini ham aks ettiradi. Ularda insonning jamiyat oldidagi mas'uliyati, kasbning nafaqat moddiy, balki ma'naviy ahamiyatiga e'tibor qaratilgan.

Bugungi kunda o'quvchilarni kasbga yo'naltirish jarayoniga zamonaviy psixologik metodlar, diagnostika vositalari, kompetensiyalarga asoslangan yondashuvlar bilan bir qatorda Sharq pedagogik merosidagi qadriyatlar, tarbiyaviy qarashlar, shaxs rivoji haqidagi ilmiy fikrlarni integratsiya qilish zarurati kuchaymoqda. Bu yondashuv kasb tanlashni faqat texnik masala emas, balki shaxsning ma'naviy-ahloqiy shakllanishi bilan bog'liq murakkab pedagogik jarayon sifatida talqin etish imkonini beradi. Sharq allomalari mehnatning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, kasbning shaxs hayotidagi ahamiyati, inson qobiliyatlari va moyilliklarini aniqlash borasida ilmiy asoslangan fikrlar bildirgan. Mazkur g'oyalarni o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish tizimiga singdirish orqali o'quvchilarda kasbga nisbatan ongli munosabat, iste'dodini to'g'ri yo'naltirish, mas'uliyatli mehnat qilish madaniyatini shakllantirish mumkin. Shuningdek, Sharq allomalari merosidan foydalanish o'quvchilarda milliy o'zlikni anglash, ajdodlariga hurmat, ma'naviy yuksalish tuyg'ularini kuchaytiradi. Bu esa kasb tanlashda shaxsiy qadriyatlar va jamiyat ehtiyojlarini uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Shu bois mazkur mavzuning ilmiy-pedagogik asoslarini o'rganish nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb hisoblanadi.

Dolzarbligi

O'quvchilarni kasb-hunarga ongli ravishda yo'naltirish bugungi globallashuv, texnologik rivojlanish va mehnat bozoridagi keskin o'zgarishlar sharoitida alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Zamonaviy ta'lim tizimi yoshlarni raqobatbardosh kasb egasi sifatida shakllantirishni talab qiladi, bu esa o'quvchilar qobiliyati, qiziqishi va shaxsiy fazilatlarini chuqur o'rganishni, ularga to'g'ri yo'naltirish berishni zarur qiladi. Shunday sharoitda Sharq allomalari merosida jamlangan tarbiya, mehnat, shaxs kamoloti haqidagi g'oyalar zamonaviy pedagogik jarayonni boyituvchi muhim manba sifatida namoyon bo'lmoqda. Ularning ilmiy qarashlari – mehnatning ma'naviy mohiyati, shaxsning kasbga mosligi, iste'dod va qobiliyatni rivojlantirish haqidagi fikrlari – hozirgi kasbiy yo'naltirish tizimining ilmiy asoslarini mustahkamlaydi. Shu bois Sharq allomalari merosidan foydalanish imkoniyatlarini o'rganish o'quvchilarning ma'naviy dunyosini boyitish, ularni ongli kasb tanlashga tayyorlash va ta'limning tarbiyaviy samaradorligini oshirish nuqtai nazaridan dolzarb masaladir.

Maqsadi

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi – o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayonida Sharq allomalari ma'naviy merosining pedagogik imkoniyatlarini ilmiy asosda ochib berish, ularning tarbiyaviy va kasbiy yo'naltiruvchi g'oyalarini zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiya qilish mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot Sharq mutafakkirlarining shaxs kamoloti, mehnat tarbiyasi, iste'dod va qobiliyatni aniqlash haqidagi qarashlarini tahlil qilish, ushbu g'oyalarni o'quvchilarning kasbiy yo'nalishini shakllantirishda qo'llashning samarali yo'llarini aniqlashni ko'zda tutadi. Shu orqali yoshlarning kasb tanlash madaniyatini rivojlantirish, ularning shaxsiy qobiliyatiga mos kasb egallashiga pedagogik sharoitlar yaratish tadqiqotning bosh maqsadiga xizmat qiladi.

Asosiy qism

O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish tizimi shaxsning umumiy rivojlanish jarayoni bilan bevosita bog'langan murakkab pedagogik faoliyat sifatida talqin qilinadi. Bu jarayon psixologiya, pedagogika, sotsiologiya, iqtisodiyot kabi bir qator fanlar kesishgan nuqtada shakllanadi. Zamonaviy yondashuvlarga ko'ra, kasbiy yo'naltirish faqat kasbga tanishtirish emas, balki o'quvchilarning individual xususiyatlarini aniqlash, ularning qobiliyat va moyilliklarini chuqur o'rganish, shaxsiy rivojlanish yo'lini to'g'rilashni o'z ichiga oladi. Bu jarayonda kompetensiyaviy yondashuv, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, differensial diagnostika kabi metodlar asosiy o'rinni egallaydi. Shu bilan birga, kasb tanlashni boshqarib boruvchi ijtimoiy omillar – mehnat bozori talablari, iqtisodiy yangilanishlar, jamiyatning ma'naviy qadriyatlari ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarni kasbga yo'naltirishda ta'lim muassasalarining o'rni, sinfdan tashqari faoliyatlar, psixologik xizmatlar, ota-ona bilan hamkorlik kabi pedagogik mexanizmlar asosiy vosita hisoblanadi. Natijada kasbiy yo'naltirish tizimi shaxsning barkamolligini ta'minlovchi umumiy tarbiya tizimining ajralmas bo'lagiga aylanadi.

Sharq mutafakkirlarining asarlarida mehnatning tarbiyaviy kuchi, kasbning inson hayotidagi o'rni va ahamiyati chuqur tahlil qilingan. Masalan, Forobiy insonning jamiyatdagi burchi, mehnatning ijtimoiy vazifalari va kasbning shaxs kamolatiga ta'siri haqida ilmiy fikrlar bildirgan. Ibn Sino kasb tanlashda shaxs qobiliyati, temperament turi va aqliy rivoj darajasini hisobga olish zarur ekanini ta'kidlaydi. Beruniy mehnat faoliyatining ilmiy yondashuv bilan uyg'unlashishi shaxsni yetuklikka olib borishini qayd etadi. Alisher Navoiy esa kasb tanlashning axloqiy mezonlarini, mehnatning halollik va mas'uliyat bilan bajarilishini tarbiya asoslaridan biri sifatida ko'rsatadi. Bu qarashlar o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirishga oid bugungi ko'plab pedagogik g'oyalarning tarixiy manbai bo'lib xizmat qiladi. Allomalar merosi shaxs rivoji, ma'naviy poklanish, mehnatga muhabbat kabi fazilatlarni shakllantirishda boy tajribalar beradi. Shu sababli mazkur meros zamonaviy kasbiy yo'naltirish tizimida katta ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Bugungi kasbiy yo'naltirish tushunchalari – kompetensiyalarni rivojlantirish, shaxs qobiliyatlarini aniqlash, kasbni ongli tanlash, mehnat faoliyatini motivatsiya asosida tashkil qilish kabi yondashuvlar Sharq allomalari fikrlarida ham o'z aksini topgan. Masalan, Forobiyning "fazilatli shahar" haqidagi g'oyalarida kasbning jamiyatga xizmat qilishi, kasb orqali shaxsning kamol topishi haqida fikrlar zamonaviy kasbiy yo'naltirish nazariyasining ma'naviy ildizlari sifatida qaraladi. Ibn Sino shaxs qobiliyatlarini ilmiy tahlil qilishga asoslangan yondashuvni qo'llagan bo'lib, uning bu qarashi bugungi psixodiagnostikaning asoslariga uyg'un keladi. Navoiy mehnatning axloqiy mohiyati haqida aytgan g'oyalari kasbiy etika va professional madaniyat tushunchalariga mos keladi. Shunday qilib, allomalar merosi zamonaviy kasbiy ta'lim konsepsiyalarini boyituvchi, ularning ma'naviy asosini mustahkamlovchi ilmiy manba sifatida qadrlanadi.

O'quvchilarda kasb tanlashga oid qaror qabul qilish jarayoni nafaqat bilim, balki qadriyatlar tizimi, ijtimoiy mas'uliyat, mehnat madaniyati kabi omillar bilan bevosita bog'liq.

Shu sababli pedagogik jarayonda Sharq mutafakkirlarining ma'naviy merosidan foydalanish zarurati ortib bormoqda. Bu meros o'quvchilarda o'zini anglash, imkoniyatlarini baholash, jamiyatdagi o'rnini belgilash, kasb tanlashni qadriyatlar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi. Ta'lim jarayonida allomalar asarlaridan iqtiboslar, hikmatlar, tarbiyaviy fikrlar kiritilishi kasbga yo'naltirishning tarbiyaviy komponentini kuchaytiradi. Shuningdek, ma'naviy meros o'quvchilarni milliy o'zlikni anglashga, sharqona tafakkur an'alarini davom ettirishga, mehnatni qadrlashga o'rgatadi. Bu esa kasb tanlash jarayonining faqat pragmatik emas, balki ma'naviy-axloqiy mazmun bilan to'lishini ta'minlaydi.

Allomalar merosidan kasbiy yo'naltirishda foydalanish turli pedagogik metod va shakllar orqali amalga oshirilishi mumkin. Jumladan, ma'naviy-ma'rifiy mashg'ulotlar, integrativ darslar, muammoli ta'lim, loyihaviy faoliyat, kuzatuv va tadqiqot metodlari samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. O'quvchilar bilan suhbatlar, davra muloqotlari, mushohada darslari orqali allomalar g'oyalarining kasb tanlashga doir mazmuni ochib beriladi. Bundan tashqari, allomalar hayoti va faoliyati bo'yicha tematik tadbirlar, badiiy o'qishlar, tarixiy manbalar bilan ishlash kabi usullar o'quvchilarga yuksak ma'naviy qadriyatlarni singdiradi. Zamonaviy axborot texnologiyalaridan, videodarslardan, interaktiv platformalardan foydalanish jarayonning samaradorligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarda kasbiy yo'naltirishga oid tasavvur, motivatsiya va shaxsiy yo'nalishni shakllantirishga yordam beradi. Sharq allomalari shaxsning tabiiy iste'dodi va qobiliyatlari borasida chuqur tahliliy fikrlar bildirgan. Ibn Sino va Forobiy fikrlariga ko'ra, har bir insonning qobiliyati turlicha darajada bo'lib, uni to'g'ri aniqlash shaxsning muvaffaqiyatli kasbiy faoliyatini belgilaydi. Bugungi psixologik diagnostikada qo'llaniladigan metodlar testlar, kuzatuv, suhbat, monitoring allomalarning nazariy qarashlariga ma'lum darajada mos keladi.

O'quvchilarning qiziqish va moyilliklarini erta aniqlash, ularni rivojlantirish, kasbiy yo'nalishni to'g'ri belgilashda allomalar qarashlari ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Bu qarashlar o'quvchi shaxsini yaxlit holda o'rganish, uning ruhiy va intellektual xususiyatlarini hisobga olish zarurligini ko'rsatadi. Natijada o'quvchi o'z qobiliyatiga mos kasbni ongli tanlaydi, bu esa kelajakdagi muvaffaqiyatini ta'minlaydi.

Kasb tanlash jarayoni faqat texnik yoki iqtisodiy qaror emas, balki axloqiy mas'uliyatni ham talab etadi. Sharq mutafakkirlari mehnatning halol bajarilishi, mas'uliyat, vijdon, odob, jamiyatga foyda keltirish kabi fazilatlarni asosiy shart sifatida qayd etgan. Zamonaviy kasbiy ta'limda ushbu g'oyalarni singdirish o'quvchilarda professional axloq, kasbiy madaniyat, mehnatga to'g'ri munosabatni shakllantiradi. O'quvchi nafaqat kasbni, balki kasbning jamiyat oldidagi ahamiyatini ham anglaydi. Bu esa kelajakda mas'uliyatli, halol, o'z kasbiga fidoyi mutaxassislar yetishib chiqishiga xizmat qiladi. Ma'naviy merosning amaliy qadriyatlarga aylanishi kasbiy yo'naltirish samaradorligini yanada oshiradi. Sharq allomalari merosidan foydalanish o'quvchilarda kasb tanlash jarayonining mazmunini boyitadi, shaxsning ma'naviy dunyosini kengaytiradi, kasbiy motivatsiyani kuchaytiradi. Pedagogik tajriba ko'rsatadiki, ma'naviy merosga tayangan holda tashkil etilgan kasbiy yo'naltirish darslari o'quvchilarda mas'uliyat, mehnatsevarlik, o'zini anglash, jamiyatga foydali bo'lish istagini rivojlantiradi.

Natijada kasb tanlash jarayoni o'quvchi uchun shunchaki tanlov emas, balki ma'naviy qaror, ijtimoiy burch sifatida namoyon bo'ladi. O'quvchilarda esa kasbiy tarbiyaning yangi metodik yondashuvlarini shakllantiradi. Shu tariqa Sharq allomalari merosi zamonaviy ta'lim tizimining kasbiy yo'naltirish yo'nalishini ilmiy-amaliy jihatdan boyituvchi va takomillashtiruvchi muhim pedagogik manba bo'lib qoladi.

Muhokama

O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayise bugungi ta'lim tizimining strategik vazifalaridan biri bo'lib, uni takomillashtirishda Sharq allomalari merosining pedagogik salohiyati alohida o'rin tutadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, Forobiy, Ibn Sino, Beruniy, Navoiy singari mutafakkirlarning shaxs kamoloti, mehnat tarbiyasi, kasbga moslik, iste'dod va qobiliyatlarni aniqlashga doir qarashlari bugungi kasbiy yo'naltirish nazariyalarining ko'plab jihatlar bilan mushtarakdir. Bu esa Sharq merosining zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiya qilinishini ilmiy jihatdan asoslaydi. Sharq mutafakkirlarining g'oyalarida kasbiy faoliyatning nafaqat iqtisodiy, balki axloqiy, ma'naviy va ijtimoiy jihatlar ham alohida ta'kidlangan. Bu esa kasb tanlash jarayonining qadriyaviy asoslarini kuchaytirishda muhim omil bo'la oladi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, o'quvchi shaxsining qiziqish, qobiliyat, psixologik xususiyatlarini aniqlash, ularni to'g'ri yo'naltirish jarayonida allomalar ilgari surgan tamoyillar mehnatga muhabbat, shaxsiy mas'uliyat, intellektual yetuklik, jamiyatga xizmat qilish kabi fazilatlar kasbiy yo'naltirishning ma'naviy komponentini boyitadi. Shuningdek, o'quvchilarga kasb tanlashga oid bilim va ko'nikmalarni shakllantirishda Sharq mutafakkirlarining ma'naviy merosi asosida qurilgan pedagogik metodlarmushohada darslari, fikr tahlili, iqtiboslar bilan ishlash, allomalar hayotini o'rganish kabi yondashuvlar kasbi yo'naltirish jarayonining tarbiyaviy samaradorligini oshiradi. Bu metodlar o'quvchilarning kasb tanlashga nisbatan ongli qarashlarini shakllantiradi, ularda ma'naviy motivatsiya uyg'otadi.

Bundan tashqari, ta'lim jarayonida Sharq merosidan foydalanish o'quvchilarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalaydi, ularda mehnatning mohiyati va jamiyat oldidagi mas'uliyati haqidagi tasavvurlarni chuqurlashtiradi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, bunday yondashuv o'quvchi shaxsining ma'naviy-intellektual salohiyatini oshiradi, kasbiy o'zlikni anglash jarayonini tezlashtiradi hamda ongli kasb tanlashning poydevorini mustahkamlaydi. Shu asosda aytish mumkinki, Sharq mutafakkirlari merosi zamonaviy mehnat bozori talablari bilan uyg'un holda talqin etilganda, o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirishning samaradorligini oshiruvchi kuchli pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Tadqiqot natijalari bu merosdan muntazam, tizimli va ilmiy asoslangan holda foydalanish ta'lim jarayonining maqsadga muvofiqligini sezilarli darajada kuchaytirishini ko'rsatmoqda.

Natija

Yuqoridagi ilmiy tahlillar asosida umumiy xulosa sifatida aytish mumkinki, o'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayonida Sharq allomalari ma'naviy merosidan foydalanish ta'limning tarbiyaviy, ma'naviy va kasbiy yo'nalishdagi samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Mutafakkirlarning shaxs kamoloti, mehnatning mohiyati, kasbga moslik va qobiliyatni to'g'ri yo'naltirish haqidagi qarashlari zamonaviy kasbiy yo'naltirish tizimining mazmunini boyitib, uni ma'naviy-axloqiy poydevor bilan mustahkamlaydi. O'quvchilarda kasb tanlash madaniyatining shakllanishi, ularda mas'uliyat, mehnatsevarlik, mustaqil qaror qabul qilish, o'z qobiliyatini anglash kabi fazilatlarining rivojlanishida Sharq allomalari merosining pedagogik ahamiyati yuqori ekanligi isbotlandi. Ta'lim jarayonida ushbu merosga asoslangan metodlardan foydalanish o'quvchilarni ongli tanlovga tayyorlash, ularni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Umuman olganda, Sharq allomalari merosini kasbiy yo'naltirish tizimiga integratsiya qilish ta'limning maqsadga yo'naltirilganligini kuchaytiradi, o'quvchilarning kasbga bo'lgan munosabatini ongli darajaga ko'taradi va ularda kelajak kasbiy faoliyati uchun mustahkam ma'naviy asos yaratadi.

Xulosa

O'quvchilarni kasb-hunarga yo'naltirish jarayonida Sharq allomalari ma'naviy merosidan foydalanishning samaradorligi ushbu tadqiqot davomida har tomonlama asoslab berildi. Sharq mutafakkirlarining mehnat, tarbiya, shaxsning kasbga mosligi, qobiliyat va iste'dodlarni to'g'ri yo'naltirish haqidagi qarashlari bugungi ta'lim jarayonining maqsad va vazifalari bilan uyg'un bo'lib, kasbiy yo'naltirish tizimini ma'naviy nuqtai nazardan boyituvchi mustahkam poydevor vazifasini o'taydi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, allomalar merosini o'quvchilarga singdirish nafaqat tarixiy bilim sifatida emas, balki kasbiy qaror qabul qilishga yordam beruvchi ma'naviy yo'l-yo'riq sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. O'quvchilarda mehnatga mas'uliyatli munosabat, kasb tanlashda ongli yondashuv, o'z qobiliyatini chuqur anglash, jamiyat oldidagi burchni his qilish kabi fazilatlar aynan shu meros asosida shakllanadi. Shuningdek, Sharq allomalari qarashlari asosida tuzilgan pedagogik yondashuvlar o'quvchilarni kasbiy jihatdan tayyorlash jarayonining mazmunini kengaytiradi, kasb tanlashning ma'naviy-axloqiy jihatlarini mustahkamlaydi va ularni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash imkonini beradi. Bu esa ta'lim-tarbiya jarayonida kasbiy yo'naltirishni nafaqat amaliy, balki ma'naviy-ma'rifiy jarayon sifatida shakllantirishga yordam beradi. Umuman olganda, Sharq allomalari ma'naviy merosidan foydalanish o'quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirish, ularni ongli kasb tanlashga yetaklash va zamonaviy mehnat bozori talablariga mos, raqobatbardosh, ma'naviy yetuk yoshlarni tayyorlashda beqiyos pedagogik ahamiyatga ega ekanligi bilan ahamiyatlidir.

Foydalanilgan maqolalar (lotin harflarda)

1. Ergashev, Sh. "Ma'naviy meros va yoshlarga tarbiya." *Pedagogika*, 2017, №3, s. 45–52.
2. Mirzoev, F. "O'quvchilarda kasbga yo'naltirishda ma'naviy ta'lim usullari." *Pedagogik tadqiqotlar*, 2019, №2, s. 12–20.
3. Husainzoda, M. "Yoshlar ma'naviyati va zamonaviy pedagogika." *Ilm-fan*, 2016, №5, s. 33–41.
4. Ahmadov, L. "Sharq olimlarining ma'naviy merosi va tarbiyaviy ahamiyati." *Pedagogika*, 2018, №4, s. 27–36.
5. Yusufov, R. "Ma'naviy tarbiya vositalari va o'quvchi kasbiy rivoji." *Ta'lim*, 2021, №1, s. 18–26.
6. Hasanova, D. "O'quvchilarda kasbiy yo'naltirishni shakllantirishda an'anaviy qadriyatlar." *Pedagogika va ta'lim*, 2019, №3, s. 40–48.
7. Ganiev, N. "Sharq pedagogik o'ylamlari va kasbiy yo'naltirishda amaliy qo'llanmalar." *Pedagogik ilmiy jurnal*, 2021, №2, s. 55–63.